

Koniec i początek Ważne obrady Zgromadzenia Partnerów

Czas biegnie szybko. Wydaje się, że nie tak dawno po raz pierwszy wybrano Radę Programową i Komisję Rewizyjną, a już trzeba wybory powtórzyć. Kończy się czteroletnia kadencja. Zgodnie ze Statutem LGD na 3 miesiące przed jej upływem należy przeprowadzić nowe wybory. Dlatego zarząd na dzień 18 czerwca do Fojutowa zwołał Zgromadzenie Partnerów.

cd. na str. 2

O najlepiej utrzymanych szlakach Nowoczesna świeżość na turystycznych szlakach Kociewia

Mało rzeczy tak spędza turystom sen z powiek jak zgubienie drogi. W mieście niesie to ze sobą jedynie irytację oraz możliwość usłyszenia złośliwych docinków ze strony towarzyszącego nam współmałżonka. W lesie wiąże się to już z poważniejszymi konsekwencjami – zwykle przemoczenie stóp podczas błądzenia po leśnych duktach bardzo szybko zamienia się w frustrację i niepokój.

cd. na str.3

Czas podsumowań

Pracę organów Lokalnej Grupy Działania podsumowują Przewodniczący Rady Programowej Piotr Laniecki oraz Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej Magda Olszewska.

cd. na str. 4

Opanuj Gniew !

Gmina Gniew to malownicza okolica położona nad Wisłą pośród wysokich wzgórz nadwiślańskich, dolin rzecznych oraz lasów. Czuć w niej oddech burzliwej historii, gwar współczesności i bliskość dziewiczej przyrody.

cd. na str.4

65 000 000 i 38 Wielka wojna a małe Walichnowy

Historia o której uczymy się w szkole albo oglądamy na wielkim ekranie na ogół dzieje się na odległych ziemiach i pośród obcych ludzi. Dzieje się tak daleko, że zdaje się nierzeczywista. Jednakże cierpienia, głód, choroby i wygnanie, a nawet śmierć są jak najbardziej realne. I nie omijają żadnej krainy.

Nieczęsto o tym wiemy. A może warto przypomnieć nazwiska ofiar.

cd. na str. 6

Kuchnia kociewska czyli Krystyna Gierszewska proponuje

Zupa szczawiowa

We wiosenne, słoneczne dni nie siedzimy w domu. Często wyruszamy na wyprawy czy pikniki poza miasto, odwiedzamy różne urokliwe zakątki na obrzeżach wsi. Odpoczywając na leśnych polanach spotkać można szczaw, znaną i dawniej bardzo popularną roślinę o zielonych, wąskich i kwaskowatych liściach, długich na kilkanaście centymetrów.

cd na str.7

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU
OBSZARÓW WIEJSKICH

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w obszary wiejskie.”

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Publikacja opracowana w Lokalnej Grupie Działania Wstęga Kociewia. Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ważne obrady Zgromadzenia Partnerów

cd. ze str. 1

Zgromadzenie Partnerów to najważniejszy organ partnerstwa trójsektorowego (działającego poprzez prawną formę fundacji), a więc do niego należy podejmowanie strategicznych decyzji. Pośród nich poczesne miejsce zajmuje wybór członków wszystkich organów: Rady programowej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Rada Programowa to organ decyzyjny. Nazwa dość dobrze opisuje podstawowe zadanie jakim jest podejmowanie decyzji o wyborze najlepszych operacji do dofinansowania - w ramach wszystkich 4 działań programu Leader. To niezwykle trudna, odpowiedzialna i niełatwa praca, bowiem każdy zgodnie ze swą wiedzą i sumieniem ma ocenić pracę i zamierzenia innych osób i organizacji.

Komisja Rewizyjna, tak jak w innych organizacjach pozarządowych kontroluje prawidłowość działania Zarządu, zwłaszcza w zakresie gospodarki finansowej.

W piątek, 18 czerwca 2012 odbyło się posiedzenie Zgromadzenia Partnerów. Obrady otworzył Prezes Zarządu - Bogdan Badziong, który przywitał zebranych i stwierdził prawomocność obrad. Następnie przedstawił propozycję Porządku obrad, która została zaakceptowana. Na Przewodniczącego obrad wybrano Prezesa.

W pierwszej kolejności wybierano Radę Programową. Zasady przeprowadzenia wyborów przypomniał Kierownik Biura Marek Modrzejewski. Stosownie do zapisów Statutu Rada liczy od 12 do 28 członków i musi zachować reprezentatywność w swoim składzie (równowaga między przedstawicielami gmin całego obszaru i sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego). Wyborów dokonuje się en bloc, czyli całego składu w jednym głosowaniu. Wybory były tajne.

Do Rady zgłoszono 20 osób. Wszystkie kandydatury uzyskały akceptację Zgromadzenia. Oto nowy skład Rady:

Chmielecki Łukasz	Grzesiak Krzysztof	Lewiński Konstanty	Szustka Maciejewska Helena
Ciecholewski Michał	Guz Kamila	Liebrecht Karolina	Tkaczyk Magdalena
Czerwińska Agnieszka	Kata Anna	Nawój Dorota	Urban Krzysztof
Gierszewska Krystyna	Laniecki Piotr	Olszewska Kinga	Wojszko Ewa
Gregorkiewicz Kazimierz	Lemka Tomasz	Piekarska Monika	Wolfarht Mirosława

W kolejnym punkcie dokonano wyboru 3 osobowej Komisji Rewizyjnej w składzie:

Skład Komisji Rewizyjnej:

Cyrzon Brygida	Olszewska Magdalena	Ślizewski Wiesław
----------------	---------------------	-------------------

Kolejne uchwały dotyczyły zmian w Statucie LGD oraz upoważnienia dla Zarządu do dokonywania zmian w Regulaminie Rady Programowej związanych z wdrażaniem LSR.

Ważnym punktem było przedstawienie przez panią M. Olszewską Informacji Komisji Rewizyjnej o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania z działalności LGD w 2011.

Na zakończenie obrad przedstawiono informacje o działaniach LGD na najbliższy okres, a w szczególności o propozycjach zmian w Harmonogramie ogłaszania kolejnych naborów wniosków.

Po wyczerpaniu Porządku prezes podziękował za rzetelną pracę i zamknął obrady.

Dwa w jednym czyli szkolenie dla członków organów LGD

Korzystając z okazji, że tak wielu partnerów zgromadzono w jednym miejscu przeprowadzono doroczne szkolenie. Miało ono szczególne znaczenie dla nowowybranych członków Rady Programowej, bo przybliżyło ono im sposób funkcjonowania organu decyzyjnego. Jednak także i „starzy” członkowie Rady z uwagą wysłuchali prezentacji, bowiem program Leader

wciąż ewoluje. Zmiany jakie zostały wprowadzone nowelizacją Rozporządzenia Ministra Rolnictwa są istotne. Bardzo ożywione były 2 części warsztatowe poświęcone pracy nad: sloganem promocyjnym LGD oraz niezrealizowanym dotąd operacjami zakładanymi w Lokalnej Strategii Rozwoju.

Projekty Lidera

Rok 2012 to kolejny rok, który mija nam pod znakiem Lidera, ponieważ realizujemy aż 3 projekty ze środków tego programu.

Pierwszy z nich „C@FE eXPRESSO” polega na utworzeniu przyjaznego miejsca umożliwiającego swobodny dostęp do Internetu w świetlicy w Dzierżążnie oraz przeprowadzenie cyklu warsztatów komputerowych dla mieszkańców gminy Morzeszczyn. Sprzęt został już zakupiony. Teraz tylko czekamy na łącze internetowe i mamy nadzieję, że do końca roku uda nam się otworzyć nową kawiarenkę internetową.

Już dziś zapraszamy wszystkich na niezwykle inscenizację historyczną pn. „Życie wsi służebnej w średniowieczu na Kociewiu”, która odbędzie się 14 lipca br. w Morzeszczynie. Na jeden dzień nasza gminna wieś przeniesie się do czasów średniowiecznych. Przybyli goście będą mogli zapoznać się z życiem wsi służebnej w tamtych czasach. Do Morzeszczyna zjadą się kupcy i rzemieślnicy, rycerze i dwórki. Wszyscy weźmiemy aktywny udział w igrzyskach średniowiecznych posilając się smacznym jadalnym i wzmacniając ówczesnym napitkiem. A całe to zamieszanie uda się zrealizować dzięki wsparciu ze środków Lidera w ramach projektu „Życie wsi kociewskiej w średniowieczu”. Od wiosny odbywają się już pierwsze działania projektowe - żywe lekcje historii o tematyce średniowiecznej w naszych gminnych szkołach. Wkrótce zorganizowany zostanie również Turniej Rycerski, w trakcie którego dzieci ze szkół podstawowych zostaną podzielone na drużyny rycerskie i wezmą aktywny udział w średniowiecznych zabawach i konkursach o charakterze edukacyjnym. Wszystkie działania projektowe realizujemy we współpracy z Panem Jacentym Ordowskim i jego bractwem.

Kontynuacji doczekał się również zeszłoroczny projekt, który w tym roku otrzymał nazwę „II Morzeszczyńskie Konfrontacje Muzyczne”. 13 kwietnia odbyła się pierwsza impreza projektowa pn. „II Muzyczna Scena Młodych”. Był to konkurs młodych talentów muzycznych, na który zjechały się utalentowane muzycznie dzieci i młodzież z całego powiatu. Frekwencja była większa niż w zeszłym roku, a to dzięki bardzo nietypowej nagrodzie, jaką był udział w nagraniu wspólnej płyty w profesjonalnym studiu, które prowadzi Piotr Chrapkowski - klawiszowiec i aranżer zespołu Leszcze. Nagranie było wielkim przeżyciem dla wytypowanych przez jury zwycięzców - zwłaszcza tych najmłodszych. Efekt jest niesamowity.

3 sierpnia w Borkowie ciąg dalszy działań projektowych, czyli „II Konfrontacje Stylów Muzycznych”. W muzyczne szranki staną soliści i zespoły wykonujące różne style muzyczne. W zeszłym roku było super - teraz na pewno będzie lepiej. Gwiazdą wieczoru będzie zespół country „Klakson”.

Nie da się ukryć, że bez wsparcia ze strony Lidera nie udało by się nam tak uatrakcyjnić naszego tegorocznego kalendarza imprez, dlatego gorąco zachęcamy do składania wniosków i korzystania z dofinansowania. Efekty wynagrodzą wszystkie trudy.

Magdalena Tkaczyk
Gmina Morzeszczyn

Nowoczesna świeżość na turystycznych szlakach Kociewia

Dbałość o współczesnego turystę to tworzenie specjalnie dla niego w pełni spokojnego i komfortowego wypoczynku. Aby ten relaks urlopowo-wakacyjny na Kociewiu w roku 2012 oraz latach kolejnych spełniał standardy rynkowe, Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE na przestrzeni minionych miesięcy kontynuuje swój nowatorski projekt.

Zadanie „Monitoring i promocja szlaków turystycznych na Kociewiu” to współpraca pomiędzy gminami i powiatami a LOT KOCIEWIE w zakresie opieki nad znakowanymi trasami turystycznymi.

„To działalność wyjątkowa w skali nawet całego kraju. – mówi dyrektor biura LOT KOCIEWIE, Piotr Kończewski - Staramy się dbać o regionalną turystykę na różne sposoby. Wirtualne panoramiczne spacerki internetowe po centrach miast są ważne, ale staramy się nie zapominać o tradycyjnej prawdziwej turystyce w kociewskim plenerze. Na Kociewiu mamy ponad 1100 km znakowanych tras turystycznych. Są to szlaki konne, rowerowe oraz piesze. Dwa pierwsze rodzaje w

Szlaki - profesjonalnie

przeważającej większości są efektami naszych prac, począwszy od zamysłu koncepcyjnego, aż po wytyczenie i prawidłowe oznakowanie. Po rozmowach z Polskim Towarzystwem Turystyczno Krajoznawczym, obowiązek renowacji szlaków pieszych na terenie przeważającej części Kociewia również przejęliśmy na nasze barki.”

Podstawą współdziałania jest umowa zawarta z samorządami na realizację zadania. Zalet takiego rozwiązania jest przynajmniej kilka. Pierwsza z nich to ścisła współpraca merytoryczna pomiędzy wykonawcą (LOT KOCIEWIE), a zleceniodawcą (Gminą).

„Od początku konsultujemy wszystkie działania z każdym pojedynczym urzędem, który skorzystał z naszej oferty. Informujemy o koncepcjach, pomysłach, pracach terenowych. Na koniec sporządzamy szczegółowy osobny raport dla każdego z partnerów.” – kontynuuje Piotr Kończewski.

System prac na papierze i w terenie w skrócie przedstawia się następująco:

- monitoring – polegający na: wiosennej inspekcji sieci szlaków, raporcie pomspekcyjnym przekazywanym samorządom;
- prace znarkarskie – polegające na: znakowaniu nowych szlaków oraz renowacji istniejących znaków według założonego harmonogramu;
- prace koncepcyjne – polegające na: tworzeniu i aktualizacji dokumentów planistycznych zawierających rzeczywistą oraz docelową sieć szlaków turystycznych kompleksowo oraz indywidualnie w ujęciu gminnym;
- nadzór merytoryczny – polegający na: opiniowa-

Żle - brzydko, przestarzałe

niu projektowanych tras przez inne podmioty działające w terenie;

- promocja – polegająca na: przygotowywaniu i wydawaniu map, ulotek informacyjnych oraz innych materiałów promocyjnych.

„Na naszej stronie uruchomiliśmy internetową platformę, na której umieszczamy wszystkie techniczne dokumenty z realizacji zadania.” – podkreśla Piotr Kończewski.

Dzięki wprowadzeniu przez LOT pionierskiego systemu opłat i umów abonamentowych, szlaki turystyczne Kociewia uchodzą za najlepiej utrzymane w całej północnej Polsce.

„Podkreślamy istotny aspekt konieczności podjęcia decyzji wspólnie. Nie ma bowiem możliwości realizowania proponowanych działań jedynie na obszarze jednej gminy. Siła umiejętnie zarządzanych szlaków kociewskich zależy od wytrzymałości każdego pojedynczego gminnego ognia” – puentuje Piotr Kończewski.

Każdy aktywny turysta lubi wyprawy z plecakiem w wygodnej parze butów, kiedy największą przyjaciółką drogi okazuje się mapa i znak namalowany na przydrożnym drzewie. Nie trzeba być miłośnikiem ekstremalnych doznań - wędrowka po szlakach tury-

Szlaki - Nowocześnie

stycznych, zarówno pieszych jak i rowerowych, także sprawi przyjemność.

Współczesny klient (także turystyczny) lubi jednakże troskliwą opiekę oraz gwarancje bezpieczeństwa. Chce być prowadzony szybko, sprawnie i wygod-

Projekty Leadera

W ramach działań LEADERA Stowarzyszenie na Rzecz Szkolnictwa Specjalnego w Tczewie realizuje projekt: „Życie codzienne dawnego Kociewia – dotknięcie historii – realizacja wycieczek edukacyjnych po Kociewiu dla mieszkańców obszaru LSR”.

Pierwszym wydarzeniem był wyjazd do Radoszowa na warsztaty kulinarne. Dzieci i młodzież miała okazję zdobyć wiadomości o walorach kuchni kociewskiej, dawnych zwyczajach i kulturze stołowania. Pani Krystyna Gierszewska przedstawiła materiały promujące kociewską kuchnię, haft i rękodzieło. Cała grupa mogła samodzielnie przygotować potrawy z tego regionu: kartoflanek, szandar, golce i grochowinki kociewskie. Potrawami tymi zajadali się wszyscy z wielkim apetytem. Poznane przepisy wszyscy z przyjemnością włączą do swojej codziennej kuchni.

Drugim wydarzeniem był wyjazd do Ocypla i uczestnictwo w różnych warsztatach. Uczestnicy projektu nauczyli się malować na szkle (poznali kolejne etapy przygotowania projektu, sposób przenoszenia wzoru na szkło i malowania, zapoznali się z historią malarstwa ludowego). Mieli okazję dokładnie obejrzeć kociewski strój ludowy, poznać jego znaczenie, kolory i historię. Najbardziej podobali się wszystkim czepce wyszywane haftem złotym, wymagające wiele cierpliwości i precyzji. Każdy nauczył się też jak wykonać przepiękne słoneczniki i róże z papieru. Warsztaty były bardzo interesujące, uczestnicy projektu zdobyli nowe umiejętności, które prześlą dalej kolegom i koleżankom. Dziękujemy pani Bożenie Ronowskiej, która prowadziła warsztaty w tak ciekawy sposób.

Koordinator Projektu
Anna Czerny - Budda

nie – niczym jak po sznurku. To mają mu zapewnić na Kociewiu odnowione i regularnie monitorowane turystyczne trasy konne, rowerowe i piesze. Im mniej w nich przerw i obszarów zagadkowych brakiem nowoczesnego oznakowania – tym wyższy poziom zadowolenia zarówno gospodarzy z Kociewia, jak i gości z całego kraju.

Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE
ul. 30 Stycznia 4, Tczew
58 531 37 41
info@kociewie.eu

Mija pierwsza kadencja Rady Programowej

cd ze str. 1

Wiosną tego roku obecna Rada Programowa dokonała po raz ostatni w swojej kadencji wyboru operacji do dofinansowania. Tego roku bowiem mijają cztery lata od powołania tego organu. Kończąca się kadencja to jednocześnie dobra okazja do małych podsumowań. W trakcie tych czterech lat członkowie rady dokonali oceny wniosków z czterech działań, składanych przez gminy, stowarzyszenia, jednostki kultury, osoby fizyczne, rolników i przedsiębiorców. Spotykaliśmy się za każdym razem w innej gminie powiatu tczewskiego. Wszędzie zawsze życzliwie i sympatycznie nas przyjmowano. Za co serdecznie dziękuję włodarzom gmin. Godna podkreślenia jest bardzo dobra frekwencja członków rady podczas naszych posiedzeń. Każdy z nas, mimo licznych innych obowiązków służbowych i rodzinnych, bezinteresownie poświęcał swój czas, by sumiennie i rzetelnie dokonać oceny wniosków o przyznanie pomocy. Warta zauważenia jest również doskonała współpraca oraz komunikacja między członkami rady. Nigdy nie było między nami żadnych nieporozumień. Za co wszystkim członkom tego organu serdecznie dziękuję. Szczególne podziękowania kieruję też do moich zastępców – Niny Wilkos oraz Krzysztofa Urbana. Zawsze mogłem na nich liczyć. Bardzo dziękuję ponadto kierownikowi biura LGD Wstęga Kociewia Panu Markowi Modrzejewskiemu za sprawną i profesjonalną pracę.

Liczę, że w podobnym gronie spotkamy się wszyscy w kolejnej kadencji rady.

Liczę, że w podobnym gronie i w równie owocny sposób będzie pracować Rada kolejnej kadencji..

Piotr Laniecki
Przewodniczący Rady Programowej

Z kronikarskiego obowiązku przedstawiamy parę informacji statystycznych Rada Programowa kadencji 2008-2012:

- spotkała się na 13 posiedzeniach
- oceniła 123 wnioski (MP-96; OiRW-12; TiRM-8; RwkDN-7)

OPANUJ GNIEW

cd ze str.1

Najciekawszą miejscowością gminy jest Gniew. Informacji o dawnej świetności grodu nie trzeba szukać w przewodnikach świadczą o tym wszechobecne zabytki, których metryka sięga średniowiecza. Wystarczy spojrzeć na datowaną na przełom XIII/XIV wieku górującą nad miastem krzyżacką warownię. To właśnie w jej murach działa sekcja odtwórstwa historycznego. Filarem tej działalności są grupy jeździeckie: Chorągiew Husarska, której członkowie zajmują się rekonstrukcją XVII-wiecznej husarii, uznawanej za jedną z najlepszych formacji kawaleryjskich w Europie oraz Drużyna Rycerska Zamku w Gniewie, stanowiąca kiluosobową reprezentację Polski w International Jousting League. Na stałe do gniewskiego kalendarza imprez wpisały się dwa przedsięwzięcia historyczne:

- Międzynarodowy Turniej Konny o Miecz Króla Jana III Sobieskiego
- Vivat Vasa! Inscenizacja Batalistyczna „Bitwa dwóch Wazów” – 1626 r.”

Nieopodal kompleksu zamkowego usytuowany jest rynek Starego Miasta z brukowaną nawierzchnią, odrestaurowanymi, pięknymi kamieniczkami oraz zabytkowym ratuszem. Budynki te stanowią swego rodzaju pomnik upamiętniający sztukę budowlaną mieszczaństwa tamtego okresu. Najważniejszym zabytkiem znajdującym się obok rynku jest gotycki kościół świętego Mikołaja. W ostatnich latach na jego terenie prowadzone były wykopaliska archeologiczne, podczas których odkryto wiele ciekawych eksponatów mówiących o dawnym życiu gniewian.

Zwiedzając miasto nie sposób pominąć dwóch ulic – Piłsudskiego prowadzącej do rynku, przy której każda z kamienic jest swoistą perełką architektoniczną oraz ulicy Sambora o nieco bajkowym charakterze z parterowymi domami będącymi rzadko już spotykanym przykładem zabudowy małomiasteczkowej.

Gmina Gniew to nie tylko monumentalne, średniowieczne budowle, ale i malownicza, pełna rzadkich gatunków ptaków i roślin przyroda. Wyjątkową atrakcją stanowi Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, w którego w skład wchodzi kilka rezerwatów. W ich okolicy znajduje się wieża obserwacyjna, z której

rozpościera się bajkowy widok na dolinę Wisły. W lasach zaś kryją się zapewniające szereg atrakcji gospodarstwa agroturystyczne oraz rodzinne warsztaty wikliniarskie z ponad 100 – letnią tradycją. Ponadto na turystów czekają tu świetnie oznakowane szlaki turystyczne, przebiegające przez urokliwe okolice sploty kajakowe, dobrze zagospodarowane kąpieliska, a zimą niezapomniane kuligi z pochodniami. A więc do zobaczenia w Gniewie.

Koordynator Gminny: Kinga Olszewska
tel. 58 535 40 21
e-mail.: rpi@gniew.pl www.gniew.pl
Urząd Miasta i Gminy Gniew
Referat Promocji i Informacji, Plac Grunwaldzki 16/17, 83 - 140 Gniew
Godziny pracy: PN. – Wt. - 8.30-16.30 Śr.- 8.30-18.30 Czw. – Pt. - 8.30-16.30

Rozstanie

cd ze str. 1

Księża Jana Szlagi, zanim został biskupem, nie znałem osobiście a jedynie z tekstów w „Pielgrzymie” i „Słowniku biblijnym”. O jego nominacji na biskupa pomocniczego ówczesnej diecezji chełmińskiej dowiedziałem się, kiedy byłem z młodzieżą z dawnej Szkoły Podstawowej Nr 2 Sanktuarium Maryjnym w Swarzewie. Wtedy obecny tam inny kapłan poinformował, że podano komunikat o mianowaniu na biskupa pomocniczego ks. Jana Szlage.

Jego posługa była mocno związana z naszą ziemią a to za przyczyną Sanktuarium Maryjnego w Piasecznie, „do którego corocznie mieszkańcy tej ziemi zmierzają”. Był prawie na wszystkich odpustach. Zawsze głosił słowo, które było tematycznym przesłaniem do wiernych. Tam poruszał często istotne problemy społeczno – religijne.

Pamiętam, gdy jeszcze przed podziałem diecezji, wizytował parafię Gniew. Na prośbę ks. Bogdana Przybysza w imieniu parafian witałem biskupa Jana Szlagę w gniewskim kościele. Podczas powitania nawiązywałem do tematyki synodu w parafiach i cytowałem słowa biskupa z jego artykułu. Na spotkaniu z ks. proboszczem ks. biskup powiedział: „Ten chłopak co mnie witał czytał mój artykuł i go zrozumiał” – myśląc, że jestem znacznie młodszy. Następnego dnia, ks. biskup odwiedził Szkołę Podstawową nr 2, wizytował lekcje religii, spotkał się z uczniami i nauczycielami. Był to znak czasu, gdyż to po latach nieobecności religii w systemie oświaty, biskup odwiedził szkołę. Przyjęty został godnie a spotkanie, myślę, na długo pozostało w pamięci społeczności szkolnej.

Ważnym wydarzeniem, w którym uczestniczyłem, był ingres biskupa Jana Szlagi do katedry w Pelplinie. Była to piękna, podniosła uroczystość, a obecni zaciąg goście oraz przedstawiciele organizacji i instytucji z terenu naszego powiatu, świadczyli o uznaniu dla osoby nowego biskupa.

W latach 1992 – 98 byłem powołany przez biskupa Jana Szlagę w skład Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej. Pamiętam spotkania plenarne i te w zespołach tematycznych, gdzie poruszano różne problemy duszpasterskie diecezji.

Na koniec lat dziewięćdziesiątych przypadały jubileusze powstania wielu miast pomorskich. Biskup Jan zaszczycił je swoją obecnością. Z okazji jubileuszu 700-lecia Gniewu Szkoła Podstawowa nr 2, której byłem dyrektorem, wydawała książkę ks. Henryka Mrossa „Dzieje parafii Gniew ...”. Ks. biskup wydał pozwolenie kościelne (imprimatur) na jej druk.

Wspominam pobyt ks. biskupa na zamku w Gniewie podczas wystawy tronów papieskich i wielu mszy św. celebrowanych w intencji myśliwych i leśników. Był prawie na każdym „Hubertusie Pomorskim” w zamkowej kaplicy. Pan A. Lipka wspominał: „biskup nigdy nam nie odmówił, zawsze chętnie przybywał w różne miejsca na nasze zaproszenie”.

Wyraził zgodę, wydając odpowiednie dekry, na ustanowienie kaplicy na zamku i przechowywanie tam najświętszego sakramentu. Była to odważna decyzja, gdyż nie wszyscy temu sprzyjali. Także po sprzedaży zamku akceptował ten stan i funkcjonowanie kaplicy.

W latach 1999 – 2002, jako radny powiatu w Wielki Piątek uczestniczyłem w procesjach drogi krzyżowej ulicami Tezewa, niosąc z innymi radnymi krzyż ulicami miasta. Ks. biskup prowadził procesję a na zakończenie głosił słowo. Pamiętam, kiedy przy stacji ukrzyżowania mówił: „Co by było gdyby Chrystus uratował sam siebie i zszedł z krzyża ...”. Były to ciekawe pouczające słowa.

W 2000 roku, tj. rok po wizycie Jana Pawła II w Pelplinie, samorządowcy z naszego powiatu, zorganizowali dziękczynną pielgrzymkę do Rzymu. Uczestniczyłem w niej, jako radny Rady Powiatu Tczewskiego. Ks. biskup też przybył do Rzymu. Braliśmy udział we wspólnej audiencji w Sali Klementyńskiej u Ojca Świętego Jana Pawła II oraz w celebrowanej przez biskupa mszy św. w kaplicy w Polskiej Misji Katolickiej w Rzymie.

W pamięci pozostają liczne spotkania oplatkowe dla samorządowców organizowane na zaproszenie biskupa

w Pelplinie, w których w imieniu samorządu Gminy Gniew wielokrotnie brałem udział. Uczestniczyłem także w Spotkaniach Pelplińskich o tematyce historyczno – religijnej z udziałem ks. biskupa Szlagi. W ramach tych spotkań w 2004 r. miała miejsce promocja książki M. Burczyk – Woźniak „Na początku była miłość ... – rozmowy z biblistą ks. prof. Janem Bernardem Szlagą” oraz ciekawe spotkanie intelektualne z jego udziałem.

Wspominam poświęcenie przez ks. biskupa kaplicy w Polskim Gronowie a następnie miłe przyjęcie i spotkanie z mieszkańcami w świetlicy wiejskiej, gdzie było mnóstwo potraw przygotowanych przez gospodynie z Gronowa.

Podczas instalacji kanonickiej ks. Zbigniewa Rutkowskiego w 2009 roku miałem wystąpienie do obecnych na spotkaniu biskupów, kanoników i gości oraz ks. Zbigniewa. Wtedy biskup wyrażał radość z podejmowanych zadań i współpracy gminy i parafii Gniew.

W 2010 roku miałem przyjemność uczestniczyć w jubileuszu 50-lecia pracy twórczej ks. Franciszka Kameckiego w Grucznie – Honorowego Obywatela Gniewu. Biskup Szlagę zaszczycił jubilata i nas swoją obecnością i miał ciekawe wystąpienie o wspólnych drogach z ks. F. Kameckim. W tym roku było też nadanie imienia bł. ks. Jerzego Popiełuszki Szkole Podstawowej w Piasecznie z udziałem, eucharystią i słowem bp Jana.

Śp. ks. biskup Jan Bernard pozostanie w mojej pamięci, jako pasterz diecezji, który podejmował trudne i odważne decyzje, budując w ten sposób podwaliny do rozwoju duchowego i materialnego diecezji na przyszłość. Był kapłanem o szerokiej wiedzy na mocnych podstawach naukowych. Jego kazań i nauk chciało się słuchać, a teksty czytać.

Myślę, że osoby, grupy i organizacje związane z obszarem działania LGD „Wstęga Kociewia” miały wiele możliwości kontaktu z bp. Janem Bernardem Szlagą. Warto wspomnieć te wydarzenia, kiedy przy różnych okazjach naszej aktywności społecznej spotkaliśmy pasterza diecezji.

Prezes Zarządu
LGD „Wstęga Kociewia”
Bogdan Badziong

Projekty Lidera

Wiosną 2011 roku nasze Stowarzyszenie złożyło kolejny projekt w naborze wniosków ogłoszonych przez Lokalną Grupę Działania Wstęga Kociewia. I znów się udało, bo projekt został zaakceptowany przez Radę Programową, a 14 grudnia 2011 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Gdańsku została podpisana umowa na realizację operacji wartości 15 260 zł.

Nowy pomysł Stonogi to była budowa pierwszej w naszym mieście historycznej ścieżki edukacyjnej, która zaczyna się przed Katedrą, a kończy u stóp Góry Papieskiej. Na 8 tablicach zostały przedstawione najważniejsze wydarzenia i postaci z długiej historii miasta. Prezentacja ma na celu zachęcić

turystów do ponownych odwiedzin Pelplina, a mieszkańcom przypomnieć o mało znanych faktach.

Wesoła Stonoga na ścieżce czasu Pelplina

Jako, że większość tablic stoi przy szlaku rowerowo-spacewowym, pomyślano też o stojakach na rowery dla miłośników dwóch kółek.

W maju 2012 roku operacja została zrealizowana.

Historyczna ścieżka edukacyjna znakomicie wpisła się w klimat Dni Pelplina, które odbywają się na początku czerwca. Każdy mieszkaniec naszego miasta i turysta mógł przy okazji spaceru lub rowerowej wycieczki poznać ciekawe fakty i legendy z bogatej historii naszego miasta.

I tak połączyliśmy przyjemne z pożytecznym. Historia nie musi być nudna.

Marzenna Modrzejewska
Koordynator Projektu

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU
Obszarów Wiejskich

Koordynator Gminny: Magdalena Tkaczyk
tel.: 58 536 27 24 lub 19, wew. 14
e-mail: promocja@morzeszczyn.pl www.morzeszczyn.pl
Urząd Gminy Morzeszczyn
ul. 22 Lipca 4 83-132 Morzeszczyn
Godz. pracy: Pn. – Pt.- 7.30-15.30

65 000 000 i 38

Wielka wojna a małe Walichnowy

cd ze str.1

Wojna Światowa spowodowała śmierć 65 mln ludzi na całym świecie, żołnierze umierali nie tylko od kul czy odłamków, ale bardzo często z powodu chorób będących skutkiem wyziębienia organizmu. Był to czas, kiedy nie znano jeszcze antybiotyków, a wojna przez długi okres miała charakter wojny pozycyjnej i żołnierze miesiącami trwali w okopach.

W księgach wielkowalichnowskiej parafii możemy doliczyć się 38 parafian, którzy ponieśli śmierć na skutek tej wojny. Żadnego z tych żołnierzy nie pochowano na naszym cmentarzu, ich kości rozproszone są po całej Europie. Niech ten artykuł przypomni postaci poległych żołnierzy, a nam uświadomi jak kruche jest życie, a nasz los od zawsze jest w rękach moźnych tego świata.

Wpisów dokonywał ówczesny proboszcz walichnowski ks. Konrad Gburkowski, dopiski na temat przyczyny śmierci są po polsku, niestety bardzo często nieczytelnie zapisane.

1. **Izydor Leng** z W. Walichnów – poległ 21 lub 22 listopada 1914 r. w potyczce we Francji ugodzony odłamkiem szrapnela, wg zeznań towarzyszy broni został na miejscu zabity.
2. **Franciszek Kolaska** – w pierwszych potyczkach pod ? został zraniony w brzuch, potem był zawieziony do Berlina i tam po 12 tygodniach ciężkiej choroby w Domu Chorych im Św. Jadwigi zmarł 11 listopada 1914 r. Miał 21 lat.
3. **Franciszek Schultz** z Małego Gronowa – poległ na wojnie 19 grudnia 1914 r. ugodzony kulą, pochowany w Ruden (?) na tamtejszym cmentarzu przez księdza katolickiego i swoich kolegów. Pozostawił żonę i 2 dzieci, miał 31 lat.
4. **Leon Matuszewski** – poległ w grudniu 1914 r. w bitwie pod Warszawą. Bliższe szczegóły śmierci nieznane, wiadomość o śmierci nadeszła z Biura Wojennego w Berlinie. Miał 23 lata.
5. **Alojzy Lubieński** – 21 lat, poległ w bitwie pod Warszawą.
6. **Walerian Osowicki** z W. Walichnów – zm. 20 marca 1915 r. w szpitalu polowym na skutek chorób spowodowanych przeziębieniem organizmu. Pozostawił żonę i 6 dzieci, miał 34 lata. Wiadomość o śmierci nadeszła urzędowym telegramem.
7. **Jan Wiśniewski** z W. Walichnów – poległ 17 lub 18 marca 1915 r. pod Tauroggen. Miał 45 lat.
8. **Wojciech Jabłoński** z W. Walichnów – poległ 17 lub 18 marca 1915 r. pod Tauroggen. Miał 42 lata.
9. **Franciszek Dziarnowski** z Rozgartów – poległ 25 lutego 1915 r. w bitwie w Karpatach. Miał 25 lat.
10. **August Falański** z W. Walichnów – zmarł 15 maja 1915 r. w szpitalu polowym na skutek ran odniesionych w bitwie w Karpatach. Miał 29 lat.
11. **Ludwik Pucowski** – poległ 14 marca 1915 r. we Francji. Ugodzony odłamkiem granatu. Miał 23 lata.
12. **Aleksander Ksawer Kruczyński** – poległ w Polsce 14 sierpnia 1915 r. Miał 24 lata.
13. **Jan Gussmann** – poległ we Francji 15 września 1915 r. ugodzony odłamkiem granatu. O śmierci doniósł oficer z jego kompanii.
14. **Teofil Kusowski** – poległ 17 września 1915 r. w Rosji. Miał 30 lat.
15. **Jan Grabowski** – zginął 5 grudnia 1915 r. w Serbii w wyniku nieszczęśliwego wypadku, przygniótł go wóz z amunicją. Śmierć nastąpiła na miejscu, miał 22 lata.
16. **Franciszek Wesołek** z W. Walichnów – poległ 4 lutego 1916 r. na wschodzie, pochowany przez księdza na tamtejszym cmentarzu. Zostawił żonę i dziecko, miał 26 lat.
17. **August Świczekowski** z W. Walichnów – poległ 20 marca 1916 r. na froncie wschodnim ugodzony odłamkiem granatu, pozostawił żonę i dziecko, miał 34 lata. O śmierci doniósł urząd wojenny.
18. **Szczepan Czapiewski** z W. Walichnów – zmarł 20 lipca 1916 r. w szpitalu polowym w Gdańsku. Pozostawił żonę i 6 dzieci, miał 45 lat. Pochowany 22 lipca w Gdańsku
19. **Michał Gronkowski** – poległ 25 października 1916 r. we Francji od wybuchu granatu. Zostawił żonę, miał 28 lat.
20. **Konrad Homarz** (?) z W. Walichnów – poległ 21 stycznia 1917 r. we Francji, w dolinie Lozanny. Miał 25 lat.
21. **Władysław Schultz** z W. Walichnów – poległ 28 września 1916 r. w bitwie na wschodzie. Pochowany na cmentarzu wojskowym, miał 28 lat.
22. **Leon Kusz** z W. Walichnów – zmarł 13 lutego 1917 r. w szpitalu wojskowym w Gdańsku, miał 45 lat, pochowany w Gdańsku.
23. **August Mikołajski** z Rozgartów – zmarł 17 kwietnia 1917 r. wskutek chorób spowodowanych przeziębieniem organizmu. Miał 24 lata, pozostawił żonę i dziecko.
24. **Jan Kłoda** – poległ 14 maja 1917 r. na froncie rumuńskim. Miał 33 lata, pozostawił żonę i 4 dzieci.
25. **Jan Grün** z M. Gronowa – poległ w 1917 r. we Francji, miał 22 lata.
26. **Jan Pawłowski** – zmarł w 1917 r. w rosyjskiej niewoli na tyfus.
27. **Franciszek Rożek** z W. Walichnów – zmarł 28 września 1917 r. w szpitalu polowym wskutek ciężkiego zranienia prawej ręki. Miał 29 lat.
28. **Aleksander Gędziorowski** z M. Walichnów – zmarł na zapalenie płucnej 19 maja 1917 r. w szpitalu polowym w Gent, tam pochowany na cmentarzu wojskowym.
29. **Franciszek Falański** z M. Walichnów – poległ we Francji 2 kwietnia 1918 r. Zostawił żonę i 2 dzieci, miał 34 lata.
30. **Jan Garbudziński** z M. Walichnów – poległ 20 marca 1918 r. we Francji. Miał 23 lata.
31. **Mateusz Schultz** z W. Walichnów – zm. w 1918 r. w szpitalu polowym na skutek ran odniesionych w wojnie. Miał 26 lat.
32. **Zygmunt Błażek** z W. Walichnów – poległ 30 maja 1918 r. we Francji, miał 20 lat.
33. **Franciszek Stolski** z W. Walichnów – poległ w maju 1918 r. we Francji, miał 23 lata.
34. **August Lamek** z M. Walichnów – poległ we Francji, w ofensywie majowej 1918 r.
35. **Józef Zieliński** z W. Walichnów – zmarł 3 maja 1918 r. w niewoli francuskiej z powodu ciężkich ran. Pochowany na cmentarzu wojskowym w Queuille (?), grób 21009. Miał 20 lat.
36. **Franciszek Mańkowski** z M. Walichnów – zmarł 22 października 1918 r. w szpitalu polowym w Gdańsku. Miał 28 lat.
37. **Józef Rycek** z M. Walichnów – zmarł 11 listopada 1918 r. w szpitalu polowym w Trewirze (Niemcy). Miał 41 lat, pozostawił żonę i 3 dzieci.
38. **Bolesław Knieć** z M. Walichnów – poległ 15 lipca 1918 r. we Francji, miał 20 lat.

Mariusz Śledź

Hafciarskie rewolucje

Pokazem mody w Lipiej Górze zakończyła się realizacja projektu „Hafciarskie rewolucje czyli warsztaty projektowo - krawieckie, organizacja imprezy promocyjnej oraz druk publikacji.”

Ogólnosiwiatowe trendy potwierdzają fakt, iż promocja i rozwój obszaru poprzez elementy etno odnoszą zamierzony skutek. Z folkowego wzornictwa korzystają projektanci mody, stylści, a także urbaniści kształtując przestrzeń publiczną łączącą tradycję z nowoczesnością. Gmina Morzeszczyn chce również korzystać z tego bogactwa, tym bardziej, iż jest ono naszym dziedzictwem kulturowym. Z tego też zrodził się pomysł na mały projekt.

Motywnym przewodnim całego projektu był haft kociewski autorstwa Marii Wespą – dawnej mieszkanki Morzeszczyna. Naszym zamiarem było upowszechnienie haftu, pokazanie go nie tylko w tradycyjnej formie na serwetach, ale także przeniesienie go na ubrania czy przedmioty użytkowe. W ramach projektu odbył się cykl warsztatów projektowo – krawieckich. 15 uczestniczek tychże spotkań uczyło się najpierw projektowania, konstrukcji, krojenia, a następnie szycia zaprojektowanych przez siebie strojów. Warsztaty prowadził absolwent kierunku projektowanie i stylizacja mody Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi. Prezentacja powstałych w wyniku warsztatów strojów oraz dodatków odbyła się podczas imprezy promocyjnej na zakończenie realizacji projektu, która miała miejsce 26 maja br. w Lipiej Górze. Uczestniczki warsztatów podczas projektowania oraz szycia inspirowały się motywami haftu. W ramach projektu powstała również publikacja promocyjna, której przewodnim tematem był także haft kociewski.

Magdalena Tkaczyk
Gmina Morzeszczyn

Koordinator Gminny: Agnieszka Czerwińska
tel.: 58 536 12 61 wew. 15
e-mail: rpi@pelplin.pl www.pelplin.pl
Gminne Centrum Informacji w Pelplinie, Plac Grunwaldzki 6 83-130 Pelplin
Godziny pracy: Pon-Wt 7:30 - 15:30 Środa 7:30 - 17:00
Czwartek 7:30 - 15:30 Piątek 7:30 - 14:00

Projekty Leadera

W okresie ferii zimowych odbyły się działania w ramach operacji dofinansowane w zakresie małych projektów w ramach działania 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju objętego PROW 2007-2013.

Od 30 stycznia do 10 lutego 2012 roku w Miejskim Ośrodku Kultury w Pelplinie odbywały się zajęcia fotograficzne, w których udział wzięło 20 osób. Warsztaty obejmowały część teoretyczną (tematy związane z budową aparatu, optyką, perspektywą, podstawy oświetlenia i inne zagadnienia), część praktyczną (robienie zdjęć w plenerze) oraz cyfrową obróbkę zdjęć w programie Photoshop.

Głównym celem warsztatów była integracja lokalnego środowiska oraz zwiększenie dostępu do nowej formy działań

„Zatrzymać czas”

- warsztaty fotograficzne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Pelplin”

artystycznych. Młodzież pod kierunkiem profesjonalnego instruktora – fotografa, wykonała zdjęcia Pelplina i mieszkańców. 10 lutego 2012 w Ośrodku Kultury odbyła się wystawa fotograficzna pt.: „Zatrzymać czas...”, która uwieńczyła powyższy projekt. W galerii zawisło 20 fotografii autorstwa młodzieży. Ponadto swoje zdjęcia zaprezentowali fotograficy: Krzysztof Korczak, Roman Hudzik i Piotr Hibner.

Na potrzeby realizacji operacji zakupiono m.in. dwa zestawy fotograficzne (aparat, obiektyw, torbę, statyw) program komputerowy Adobe Photoshop Elements oraz zestaw listew wystawienniczych.

„Niech gra orkiestra!

Zakup instrumentów dla Pelplińskiej Orkiestry Dętej...”

W marcu tego roku Pelplińska Orkiestra Dęta działająca w Miejskim Ośrodku Kultury wzbogaciła się o 9 nowych instrumentów muzycznych. Jest to jak dotychczas największy jednorazowy zakup instrumentów dla orkiestry, która działa już piąty rok. Zakupiono: klarnet, saksofon tenorowy 2 szt., sakshorn tenorowy 2 szt., saksofon altowy, trąbkę, puzon i waltornię. Instrumenty zostały zakupione w ramach „Wdrażania lokalnych strategii rozwoju”, dla operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy dla tzw. „ma-

łych projektów” objętych PROW na lata 2007-2013. Wartość zakupionych instrumentów wynosi prawie 27 tys. zł, z czego dofinansowanie PROW 16,5 tys. zł. Wniosek za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania (LGD) Wstęga Kociewia przygotowany i złożony został przez pracowników Ośrodka Kultury w 2011 roku. Zakończeniem realizacji obecnego projektu będzie jubileuszowy koncert Pelplińskiej Orkiestry Dętej 5 września 2012 roku w Pelplinie.

Zupa szczawiowa

cd ze str. 1

Maj i czerwiec, to najlepszy okres do zbierania młodych, soczystych liści tej rośliny. Szczaw występuje także na łąkach, zboczach pagórków, obrzeżach rowów. Rośnie nisko w trawie tworząc rozłożyste kępki. Świeże liście tej rośliny są głównym składnikiem wiosennej „kociewskiej zupy szczawiowej”. Zupa ta była i jest wciąż popularna, podawana najczęściej jako obiad piątkowy. Doprawiona śmietaną i ugotowanym na twardo jajkiem lub lanymi kluseczkami jest po prostu pyszna. Zachęcam Państwa, aby podczas wiosennych spacerów zbierać liście szczawiu, przyrządzać z nich znaną, regionalną potrawę i podawać swoim domownikom. Wierzę, że starszemu pokoleniu nieobcy będzie jej

smak, a młodszym na pewno też zasmakuje.

Kociewska zupa szczawiowa

2 litry wody
włoszczyzna
15 dag świeżego szczawiu
szklanka śmietany 30%
3 łyżki mąki
1 jajo
sól, cukier

Ugotować warzywa w osolonej wodzie. Dodać pokrojony szczaw i zagotować. Jaja i jedną łyżkę mąki dobrze wymieszać i wleć do gotującej się zupy. Przygotować zawieszinę z pozostałej mąki i śmietany. Zagęścić zupę. Doprawić cukrem. Zamiast klusek z jaja można jaja ugotować na twardo i pokroić w ćwiartki. Ćwiartki jaj włożyć do talerza i zalać zupą bezpośrednio przed podaniem.

Do zupy tej podaje się ziemniaki ugotowane osob-

no, pogniecione (szurane) i polane skwarkami.

Przepisy na inne regionalne potrawy takie jak zupy, sosy, desery, ciasta, potrawy z mąki z ziemniaków itp. można znaleźć w mojej książce kucharskiej „Dawne smaki Kociewia”. Zachęcam Państwa do spróbowania swoich kulinarnych możliwości. Wszystkie potrawy są bardzo łatwe do wykonania, a co najważniejsze - wypróbowane i na pewno się udadzą.

Życzę smacznego.

Śledź tą stronę ... bo warto

www.wstega-kociewia.pl

M. Śledź

Budynek, w którym mieści się Biuro LGD

Zmiany w przepisach

Wiosną 2012 w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. W sprawie szczegółowych warunków trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007-2013.

- Pomoc jest przyznawana osobie fizycznej, jeżeli mały projekt jest związany z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą albo z działalnością gospodarczą, którą planuje podjąć, chyba że będzie realizowany wyłącznie w zakresie określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w pkt 2 lit.a lub pkt 5 lit.c

- Refundacji podlega nie więcej niż 80% kosztów kwalifikowanych małych projektów poniesionych przez beneficjenta.

- Do wniosku o przyznanie pomocy na małe projekty dołącza się także ten wniosek w formie dokumentu elektronicznego zapisanego na informatycznym nośniku danych.

- Złożony wniosek o przyznanie pomocy może być zmieniany przez wnioskodawcę.

Wnioskodawca może dokonać jednej zmiany w zakresie planu finansowego operacji lub zestawienia rzeczowo-finansowego operacji, dokonanej za zgodą samorządu województwa, jeżeli zmiana ta nie spowoduje zmiany celów operacji lub zwiększenia wnioskowanej kwoty pomocy, wskazanych we wniosku o przyznanie pomocy.

- Właściwy organ samorządu województwa na uzasadnioną prośbę wnioskodawcy może wyrazić zgodę na przedłużenie terminu wykonania przez wnioskodawcę określonych czynności w toku postępowania w sprawie przyznania pomocy. Zgoda może być wyrażona więcej niż raz, jeżeli łączny okres przedłużenia nie przekracza 6 miesięcy.

- Rozpoczęcie kontroli LGD przez właściwy organ samorządu województwa wstrzymuje bieg terminu rozpatrywania wniosków o przyznanie pomocy na małe projekty.

- Do wniosku o płatność dołącza się dokumenty niezbędne do wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy, których wykaz zawiera formularz wniosku o płatność, a także ten wniosek w formie dokumentu elektronicznego zapisany na informatycznym nośniku danych.

Powyżej przedstawiono ogólny zarys zmian.

Szczegóły w Rozporządzeniu w sprawie zmiany Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. W sprawie szczegółowych warunków trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007-2013 z dnia 9 marca 2012 (Dz.U. rok 2012 poz.302 z 22 marca 2012 r.).

Ważne informacje!

Jesień 2012 r.

Nie przegap

Kolejny nabór wniosków na działania:

- Małe projekty
- Odnowa i rozwój wsi
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
- Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Biuro Lokalnej Grupy Działania

Adres: 83-110 TCZEW,
ul. S. Wyszyńskiego 3

Godziny otwarcia:
poniedziałek – piątek:
8.00-16.00

Tel./fax: 58 562 71 43

Adres e-mail:
lgd@wstega-kociewia.pl

Zarząd Fundacji:

Bogdan Badziong - Prezes Zarządu
Piotr Kończewski - Wiceprezes Zarządu
Tadeusz Błędzki - Członek Zarządu
Eugenia Pokorska - Sawczuk- Członek Zarządu
Mariusz Wiórek - Członek Zarządu

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w obszary wiejskie.”

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Publikacja opracowana w Lokalnej Grupie Działania Wstęga Kociewia. Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

